

jako příkazovatel není proti dohodci povinen, smlouvu uzavřít, bylo-li umluveno dohodné pro případ, že ke smlouvě dojde, není proti němu ani zavázán, smlouvu splnit, byl-li nárok na dohodné zvláštní úmlouvou učiněn závislým na výmince, že smlouva bude splněna. Nárok na provisi v tomto případě nevznikne, když ujednaná výminka nenastala ať je důvod jakýkoliv, z něhož nedošlo k splnění smlouvy. Jediné omezení plyne ze zásady, že výminka platí, jako by nastala, když strana, na jejíž neprospěch by bylo, kdyby nastala, její splnění zamezila proti cti a víře (rep. nálezů býv. víd. n. s. čís. 234). Podle této zásady jest příkazovatel povinen provisi zaplatiti, třebaže nedošlo ke splnění smlouvy, když zmařil splnění způsobem příčícím se zásadám poctivého styku, zejména, když je zmařil v úmyslu, by dohodci odňal nárok na provisi. Takovou výtku však žalobce žalovanému ani nečiní a není ani podkladu pro ni ve zjištěních nižších soudů, z nichž jest patrné, že došlo ke zrušení kupní smlouvy dohodou stran, poněvadž nebylo vůbec lze očekávati, že by kupitel mohl dostáti svým smluvním závazkům.

Čís. 6993.

Jednáním nedovoleným není jenom takové, které se přiči zvlášť danému příkazu nebo zvláštnímu předpisu, nýbrž i ono, které se přiči všeobecnému předpisu neb opatrnosti a to nejen obyčejné, nýbrž i odborné.

Podnikateli staveb jest ponecháno, by zabezpečil odborně vykopávku tak, by nikdo nemohl býti poškozen. Míra a způsob zabezpečení jsou určeny předvídatelností nebezpečí za obyčejných okolností. Podnikatel neručí za škodu, jež povstala tím, že kočí nechal koně bez dozoru, postaviv je bezprostředně před vykopávku, a že koně následkem toho vjeli na zákryt a se probořili.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1927, Rv II 734/26.)

Dne 3. listopadu 1925 krátce po 6. hodině ráno probořil se pár koní žalobcových zapřažených do povozu s láhvovým pivem v ulici do stoky kanalizační, prováděné tam žalovanou firmou a deskami přikryté, při čemž zahynul jeden z koní. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud prvního státního soudu v Praze z polovice důvodem po právu. Odvolací soud k odvolání žalované firmy napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Právní stanovisko prvního soudu jest správné ve výroku, že obě strany dopustily se nedopatření a že spolupůsobením obého nedopatření došlo k tomu, že koně ponechání bez dozoru šli na místo neohrazené, pokryté deskami málo pevnými, jež se pod tíhou jednoho koně prolomily, takže se pak oba koně do jámy zřítily, čímž vznikla žalobci škoda. Nedopatření žalobcovo spatřuje právem první soud v tom, že nechal žalobcův kočí státi koně bez dozoru před krámem, do něhož nesl pivo. Kromě toho však nedopustil se kočí žádné jiné neopatrnosti, zejména nikoliv tím, že koně nechal státi v blízkosti jámy přikryté deskami, neboť bylo to blíže krámu, do něhož vešel; nevadí, že to bylo

blíže stoky přikryté deskami, neboť kočí nemohl předvídati, že stoka jest značně vyhloubena a že jest přes to zakryta jen slabými deskami. Nezavinil tedy žalobcův kočí škodu ve dvou směrech. Není správným názor odvolatelky, že žalobcovy škody nespolutzavinila. Naopak správně posoudil první soud věc, došel ku přesvědčení, že podle stavebního řádu jest povinen stavitel při zřízení jámy a stok tyto zakryti a opatřiti, po případě i ochranným zábradlím, nikoliv proto, by do nich nepadali lidé, nýbrž i proto, by ke škodě přišli i jiní tvorové na silnici se pohybující. Neboť stavební řád (§ 54) nemluví jen o bezpečnosti lidské, nýbrž vůbec o bezpečnosti a policii silniční. Podle této správné úvahy bylo povinností žalované strany, by buď vykopanou jámu přikryla pevnými fošnami, nebo zařídila ohradu tak, by ani lidé ani zvířata na silnici se pohybující nepřišli k úrazu. Ostatně i v tomto případě mohla býti bezpečnost lidská ohrožena, kdyby na vozu tom byli se vezli lidé. Žalovaná nebyla povinna opatřiti vykopanou stoku snad tak, aby po ní mohly jezdit pivozy, avšak, kdyby bylo dotyčné místo v tomto případě opatřeno zábradlím, nebyli by se koně žalobcovi k němu dostali, nebo, kdyby bylo místo zakryto pevnými fošnami, nebyli by se koně probořili a nebyla by žalobci vznikla škoda. Jak z uvedeného jest patrné, jest škoda žalobcova v příčinné spojitosti s opominutím kočího žalobcova i s opominutím žalované strany.

Nejvyšší soud neuznal žalobní nárok důvodem po právu.

D ů v o d y:

Odvolací soud vychází z názoru, že žalovaná společnost byla povinna zabezpečiti vykopávku stoky buď tím, že by ji byla ohradila zábradlím, nebo zakryla tak pevnými deskami, by ani koně, vjedší na deskový zákryt nemohli se probořiti, a že tedy se dopustila zavinění, když nezřídila zábradlí a zákryt pořídila jenom deskami 5 cm silnými, na nichž se koně mohli probořiti. Dovolatelka právem vytýká nesprávné právní posouzení (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Nelze jí ovšem přisvědčiti v tom, že ručí jen za ta opatření, jež jí byla zvlášť předepsána. Jednáním nedovoleným není jenom takové, které se přiči zvlášť danému příkazu nebo zvláštnímu předpisu, nýbrž i ono, které se přiči všeobecnému předpisu neb opatrností a to nejen obyčejné, nýbrž i odborné (§ 335 tr. zák., §§ 1294, 1295, 1297, 1299 a 1311 obč. zák.). Žalované však nelze vytknouti, že nezachovala předpisů neb odborné opatrnosti (§ 1299 obč. zák.). Žalobce se ani nedovolává zvláštního nařízení, jímž bylo žalované nařízeno, by určitým způsobem zabezpečila vykopávku. Stavební řád (§ 54) také určitého způsobu takového nestanoví. Proto jest ponecháno podnikateli, aby zabezpečil odborně vykopávku tak, by nikdo nemohl býti poškozen. Míra a způsob zabezpečení ovšem jsou určeny předvídatelností nebezpečí za obyčejných okolností (§ 335 tr. zák. slovo »snadno« a § 1294 obč. zák. »patřičné«). Podnikateli však nelze uložit, by pravidelně počítal i s trestným činem cizím zejména vozků nebo chodců, s jejich vlastní neopatrností, naopak může obyčejně předpokládati, že použijí takové opatrnosti, jaká jim jest okolnostmi přikázána.

Jinak byl by zodpovědným podnikatel stavby za neopatrnost a trestný čin cizí, i kdyby s tím počítati nemusil. Proto žalovaná společnost nemusila počítati s tím, že žalobcův kočí ponechá koně bez dozoru, postaví je bezprostředně před vykopávku a že oni následkem toho vjedou na zákryt. Není to něco obyčejného a snadno předvídatelného. Zákryt nebyl zřízen pro přejezd, protože byla volná jízdní dráha vedle vykopávky, a proto nemusil býti zabezpečen ani pro ten případ, že naň vjedou koně. Naopak zabezpečení mělo sloužiti zamezení úrazu, a každý, i podnikatel, zřizuje takové zabezpečení, nemusí počítati s neobvyklou neopatrností cizí, a ten, kdo jí nepoužije, nese sám následky své neopatrnosti a nemůže z vlastní neopatrnosti vyvozovati vinu toho, kdo s neopatrností cizí nemusí počítati. Podle toho žalovanou nestihá vina, že nezakryla vykopávky deskami tak silnými, by byl zabezpečen přejezd potahu, a nezřídila zábradlí. Takové zábradlí by také sotva bylo zadrželo plašící se koně, kteří byli bez dozoru. Proto nebylo třeba vyslyšati znalce o tom, zda byla vykopávka opatřena patřičně, z těchto úvah bylo vyhověno dovolání a rozhodnuto tak, jak uvedeno ve výroku.

Čís. 6994.

Rušební čin, opodstatňující zápůrčí žalobu (§ 523 obč. zák.), může spočívat i v chůzi po pozemku bez osobování si práv, je-li obava opakování. Není zásahem do vlastnictví, povolil-li poživatel pozemku třetí osobě chůzi po pozemku.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1927, Rv II 33/27.)

Žalobě vlastníka pozemku proti žalované, by byla uznána povinnou zdržeti se napříště všech zásahů do vlastnictví žalobců osobováním si služebnosti chůze, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolatelé napadají odvolací rozsudek pro nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), protože odvolací soud nepokládá chůzi žalované po zahradě žalobců za zásah do jejich vlastnictví. Míni, že k opodstatnění zápůrčí žaloby nevyžaduje se osobování si služebnosti, nýbrž jen zevní projev jí odpovídající. Odvolací soud prý neprávem pokládá žalovanou za oprávněnu k chůzi z důvodu poživacího práva její matky, která jí chůzi dovolila, ježto se nelze při rušení vlastnictví takovým způsobem odvolávati na autora podle §u 22 c. ř. s. Služebnost dlužno prý vykládati způsobem omezujícím, a proto není prý ve služebnosti-požívání obsaženo právo, dovoliti cizím osobám chůzi po služebném pozemku, zejména když se jí, jako v tomto případě, po-